Китаїв під загрозою: Як забудовники крок за кроком намагаються знищити історичний район

Читать на русском

Китаїв під загрозою: Як забудовники крок за кроком намагаються знищити історичний район

Давньоруське місто-фортеця в понад 75 гектарів із княжим посадом, дорогами та в'їздною групою, сотні метрів унікальних оборонних укріплень часів середньовічної Русі та кількасот курганних поховань.

Це місто-фортеця, яке розбудовував ще князь Володимир для захисту Києва від кочівників. Місто, в якому зупинився час після монгольської навали, але яке збереглося до наших днів і яке досі не поглинула міська забудова. Це все про літописне місто Пересічень, що розташоване на півдні сучасного Києва у місцевості Китаїв.

Але зовсім скоро ситуація може змінитися катастрофічно й безповоротно. Замість повноцінного археологічного дослідження пам'ятки і створення унікального національного музею незабаром воно може зникнути, а на його місці з'явиться черговий ЖК з багатоповерхівками, адже ділянка нині перебуває під великим ризиком забудови. І доки Київрада поновлює договори оренди, столичні суди продовжують затягувати розгляд справ.

Яка цінність урочища Китаїв, на якому етапі судові справи та чому потрібно стежити за подальшою долею ділянки, пояснює Рух ЧЕСНО.

Археологічна перлина

Збереження урочища Китаїв важливе для столиці не лише з огляду на те, що це чергова велика зелена зона у місті, що ризикує опинитися в руках забудовників. Китаїв — єдина збережена давньоруська середньовічна фортеця у межах сучасної столиці, як зазначають науковці та активісти.

Історики неодноразово наголошували на унікальності цієї території, адже це давньоруське місто, яке в літописах згадується як Пересічень. Це місто-фортецю розбудували разом із Вишгородом, Білгородом (Білогородка) та Василівом (Васильків) за часів князя Володимира. Фортеця у місті Пересічень виконувала вкрай важливу роль для посилення оборони Києва з півдня.

Урочище складається з величезної фортеці, посаду, 378 курганних могильників X–XI століть — таких не збереглося навіть на території самого Києва, а також довгої системи печер X–XII століть. Крім цього, зберігся понад кілометр оборонних давньоруських укріплень, яких немає у столиці, а також давньоруські дороги, що, за словами археологів, є надзвичайною рідкістю.

За даними істориків, у цій місцевості свого часу проживали і українські культурні діячі, серед яких Олена Пчілка, Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Леся Українка, Михайло Драгоманов та багато інших.

План Китаївського археологічного комплексу, 1914 р.

Тому у перспективі територія Китаївського археологічного комплексу могла б слугувати майданчиком для створення окремого археологічного музею чи повноцінного парку, що є поширеною практикою на теренах Європи.

Але наразі цей комплекс може забудувати компанія KAN Development, засновником якої є колишній заступник міського голови столиці Віталія Кличка, підприємець Ігор Ніконов.

Хронологія подій

Заповідний Китаїв знову опинився у фокусі громадського обговорення навесні 2024 року. Тоді з'явилась петиція із комплексною вимогою стосовно земельних ділянок у трьох урочищах, що розташовані поруч — Китаїв, Болгарське та Самбурки. Громадськість вимагала захистити територію Китаївського археологічного комплексу від забудови, припинити договори оренди на зазначені земельні ділянки та повернути їх у державну власність. Менш ніж за місяць петиція зібрала 8692 підписи, проте Київрада її не підтримала.

Кількома днями пізніше на сайті Київради з'явилися проєкти рішень про поновлення договорів оренди з ПрАТ "Київська овочева фабрика" на двох земельних ділянках у Китаєві площею 4,82 га та 21,61 га. Стосовно обидвох територій тривали судові слухання, що стало основним аргументом для зняття відповідних ініціатив (№ 691 та № 695) із порядку денного засідання комісії Київради щодо збереження культурної спадщини столиці.

Натомість депутат фракції "Єдності" та голова комісії Ярослав Федоренко запропонував створити спільну робочу групу із земельною комісією для подальшого контролю й дослідження даних справ.

Однак уже 4 липня Китаївський археологічний комплекс знову опинився під ризиком забудови — Київрада ухвалила рішення про подовження трьох договорів оренди в урочищах Самбурки та Болгарське. Не зупинили депутатів ні протести, що тривали під будівлею КМДА, ні обурення археологів та громадських активістів у соціальних мережах.

Протест проти забудови урочища Самбурки, 4 липня 2024 р.

В одному із попередніх матеріалів Рух ЧЕСНО детально розглянув хід скандального голосування, в рамках якого Київрада ухвалила одразу кілька забудов, що можуть нашкодити ландшафту міста та збереженню архітектурної спадщини.

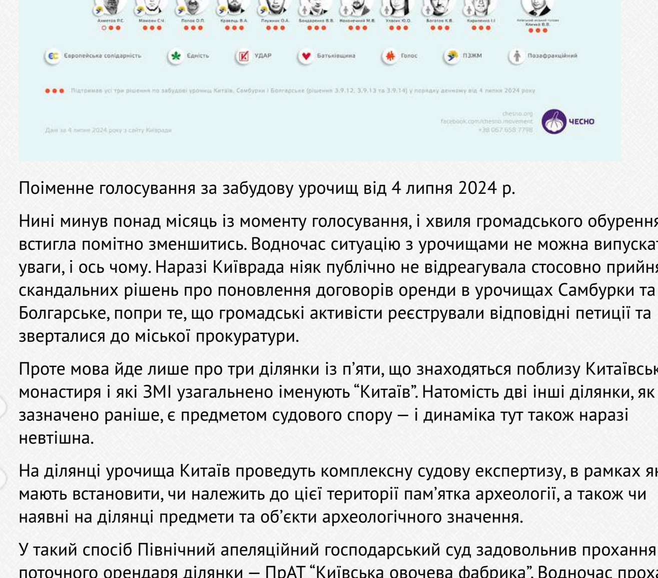

Поіменне голосування за забудову урочищ від 4 липня 2024 р.

Нині минув понад місяць із моменту голосування, і хвиля громадського обурення встигла помітно зменшитись. Водночас ситуацію з урочищами не можна випускати з уваги, і ось чому. Наразі Київрада ніяк публічно не відреагувала стосовно прийнятих скандальних рішень про поновлення договорів оренди в урочищах Самбурки та Болгарське, попри те, що громадські активісти реєстрували відповідні петиції та зверталися до міської прокуратури.

Проте мова йде лише про три ділянки із п'яти, що знаходяться поблизу Китаївського монастиря і які ЗМІ узагальнено іменують "Китаїв". Натомість дві інші ділянки, як було зазначено раніше, є предметом судового спору — і динаміка тут також наразі невтішна.

На ділянці урочища Китаїв проведуть комплексну судову експертизу, в рамках якої мають встановити, чи належить до цієї території пам'ятка археології, а також чи наявні на ділянці предмети та об'єкти археологічного значення.

У такий спосіб Північний апеляційний господарський суд задовольнив прохання поточного орендаря ділянки — ПрАТ "Київська овочева фабрика". Водночас прохання Офісу генерального прокурора про виїзд судової колегії на територію урочища Китаїв було відхилене. Такими є підсумки судових засідань у справі щодо однієї з ділянок урочища Китаїв, які відбулися наприкінці липня.

Перебіг судових справ

Коли йдеться про земельні ділянки в урочищі Китаїв та суди, маються на увазі дві судові справи, що були розпочаті за позовом Офісу генерального прокурора у вересні 2023 року. Дві, оскільки спірними є дві земельні ділянки, площею 21,61 га та 4,82 га (судові справи № 910/14450/23 та № 910/14549/23 відповідно).

Ділянки урочища Китаїв розташовані на мапі праворуч

Фактично позов генпрокурора вимагає скасувати рішення Київради від 29 листопада 2007 року, згідно з яким ділянки були надані в оренду ПрАТ "Київська овочева фабрика", і позбавити місто права розпоряджатися ними. Головний аргумент — територія, на якій знаходиться археологічна спадщина, є державною власністю. Тобто Київрада не мала права укладати жодних договорів та надавати ділянку в оренду, адже Китаївське городище та курганний могильник справді занесені до переліку пам'яток культурної спадщини національного значення.

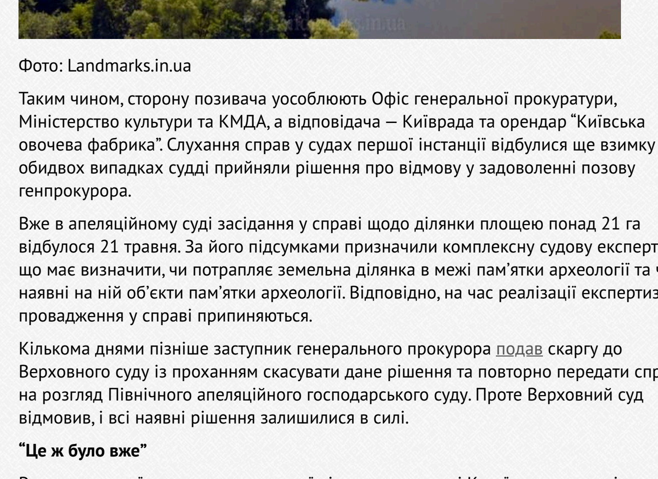

Фото: Landmarks.in.ua

Таким чином, сторону позивача уособлюють Офіс генеральної прокуратури, Міністерство культури та КМДА, а відповідача — Київрада та орендар "Київська овочева фабрика". Слухання справ у судах першої інстанції відбулися ще взимку — в обидвох випадках судді прийняли рішення про відмову у задоволенні позову генпрокурора.

Вже в апеляційному суді засідання у справі щодо ділянки площею понад 21 га відбулося 21 травня. За його підсумками призначили комплексну судову експертизу, що має визначити, чи потрапляє земельна ділянка в межі пам'ятки археології та чи наявні на ній об'єкти пам'ятки археології. Відповідно, на час реалізації експертизи усі провадження у справі припиняються.

Кількома днями пізніше заступник генерального прокурора подав скаргу до Верховного суду із проханням скасувати дане рішення та повторно передати справу на розгляд Північного апеляційного господарського суду. Проте Верховний суд відмовив, і всі наявні рішення залишилися в силі.

"Це ж було вже"

Розгляд судової справи щодо меншої ділянки в урочищі Китаїв затягнувся, і засідання в апеляції відбулося лише 17 липня. Тоді предметом обговорення були два клопотання сторін: Офіс генпрокурора висловив прохання провести виїзне засідання судової колегії, а орендар вимагав провести (чергову) комплексну судову експертизу — ідентичну тій, що має бути проведена на ділянці площею 21 га.

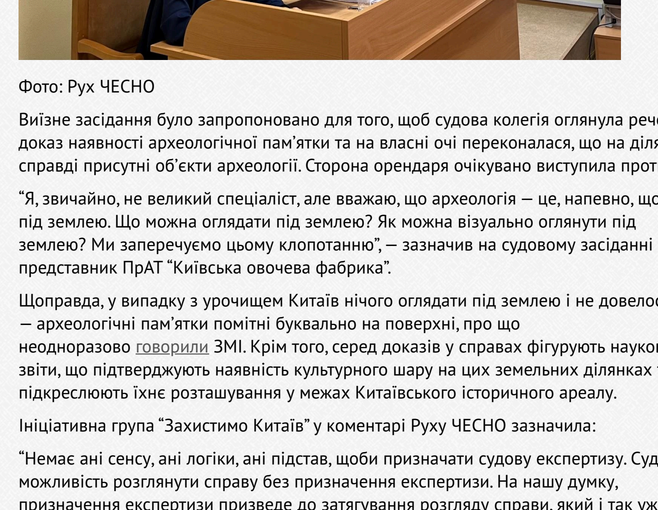

Фото: Рух ЧЕСНО

Виїзне засідання було запропоновано для того, щоб судова колегія оглянула речовий доказ наявності археологічної пам'ятки та на власні очі переконалася, що на ділянці справді присутні об'єкти археології. Сторона орендаря очікувано виступила проти:

"Я, звичайно, не великий спеціаліст, але вважаю, що археологія — це, напевно, щось під землею. Що можна оглядати під землею? Як можна візуально оглянути під землею? Ми заперечуємо цьому клопотанню", — зазначив на судовому засіданні представник ПрАТ "Київська овочева фабрика".

Щоправда, у випадку з урочищем Китаїв нічого оглядати під землею і не довелося б — археологічні пам'ятки помітні буквально на поверхні, про що неодноразово говорили ЗМІ. Крім того, серед доказів у справах фігурують наукові звіти, що підтверджують наявність культурного шару на цих земельних ділянках та підкреслюють їхнє розташування у межах Китаївського історичного ареалу.

Ініціативна група "Захистимо Китаїв" у коментарі Руху ЧЕСНО зазначила:

"Немає ані сенсу, ані логіки, ані підстав, щоби призначати судову експертизу. Суд має можливість розглянути справу без призначення експертизи. На нашу думку, призначення експертизи призведе до затягування розгляду справи, який і так уже відбувається понад вісім місяців".

Те, що у матеріалах справи достатньо документів та доказів, які підтверджують наявність пам'ятки археології, підкреслював і генеральний прокурор. Проте цього виявилося недостатньо — судді відхилили прохання про здійснення виїзду на ділянку. Натомість колегія призначила проведення судової експертизи "з метою повного та всебічного розгляду даної справи".

Фото: Рух ЧЕСНО

Як не дивно, судова експертиза ставить перед собою ту саму мету, що й у справі по іншій ділянці урочища — встановити, чи накладається її територія на пам'ятку археології та чи наявні на ній об'єкти археологічного значення. Так само, як і з іншою ділянкою, усі провадження припиняються на період проведення зазначеної експертизи.

Наразі справи щодо урочища Китаїв опинилися у глухому куті — на обидвох ділянках призначені судові експертизи, хоча були надані всі необхідні докази та підстави для того, щоб безперешкодно продовжувати вирішення судових спорів. Натомість це створює ризик не лише затягування розгляду справи, а й зменшення суспільної уваги до подальшого перебігу судів.

Громадський контроль та включеність неодноразово підтверджували свою ефективність на практиці, особливо у контексті Києва — тож і зараз збереження Китаївського археологічного комплексу не має стати виключенням.

Аміна Лікар, опубліковано у виданні Руху ЧЕСНО

Теги: Федоренко Ярослав | ЧАО Киевская овощная фабрика | Никонов Игорь | Игорь Никонов | Ігор Ніконов | KAN Development | Кличко | Кличко Виталий | Застройщик | Забудовники | Китаево

Софія Ковальчук
РЕДАКТОРКА СТРІЧКИ НОВИН

12 серпня 2024 г., 14:02 | Переглядів: 2352 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

19.05.2026
Мільярди на крові під маскою меценатства: як власник «Трухи» Володимир Литвин легалізує дубайські ка...
#Труха #Аваков #Urban One

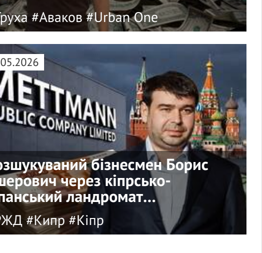
13.05.2026
Розшукуваний бізнесмен Борис Ушерович через кіпрсько-іспанський ландромат...
#РЖД #Кипр #Кіпр

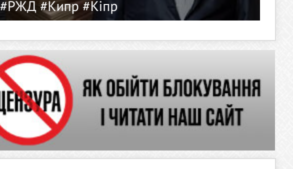

Останні новини

По даті | По переглядам | По коментарям

00:48 До 30% звернень у травмпункт: в «Охматдиті» заявили про критичний рівень дитячого травматизму через електросамокати
00:44 У Слов'янську закрили відділення ПУМБ та вивозять банкомати через безпекову ситуацію
00:41 Окупаційна влада Маріуполя почала масове заселення у відібрані в законних власників квартири
00:39 У Туреччині під час Курбан-байраму бик втік від власника і влетів у місцеву перукарню
00:32 Знищення цілей за 24 години та право на самозахист: експерти розповіли про план України на випадок ескалації з боку Білорусі
Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
00:30 «Тільки разом з Америкою»: Зеленський пояснив, як захист від балістики змусить РФ до реальної дипломатії
00:26 «Пал Лаїч» замість Володимира: син Патрушева зганьбився перед Путіним, переплутавши його ім'я
00:22 Помер мільярдер Дональд Ньюхаус — співвласник однієї з найбільших медіаімперій світу
00:18 Історичний тріумф на Ролан Гаррос: українка Стародубцева створила мегасенсацію, вибивши другу ракетку світу Рибакіну
00:15 Помер колишній форвард «Дніпра» та триразовий призер чемпіонату України Сергій Думенко
00:08 Стабільної лінії немає, йде жорстка боротьба: військовий розповів про ситуацію в районі Родинського на Покровському напрямку
00:02 Зеленський зустрівся з конгресменами США та передав листа щодо потреб України у ракетах для ППО
00:00 МВФ може зупинити фінансування України через провал законопроєктів у Раді
27 травня 2026 г.
23:54 У Запоріжжі майор поліції зґвалтував 14-літню дівчинку: зловмисника була затримано на місці
23:52 На Покровському напрямку загинув захисник із Полтавщини Олександр Базилевич
23:50 Трансфер скасовано: захисник збірної Косова Деллова відмовився від переходу в київське «Динамо»
23:48 Прем'єр Болгарії закликав ЄС взяти на себе лідерство у переговорах із Росією, — Bloomberg
23:40 «Це корт мого дитинства»: тенісистка Олійникова після перемоги на Ролан Гаррос показала зруйнований Росією стадіон у Києві
23:33 Посилки без операторів: «Укрпошта» встановить спеціальні бокси у 400 відділеннях по всій країні
23:26 Схема на 650 автомобілів: директора фірми судитимуть за підробку європейських сертифікатів і збитки бюджету на 28 мільйонів
23:20 «99% українських міст мають бути готовими до оборони»: речник Сил оборони півдня про ситуацію на Запоріжжі та Дніпропетровщині
23:12 Верховна Рада завтра може ратифікувати угоду з ЄС про допомогу на 90 мільярдів євро

Теги новин

COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

0.045692